

اخبار کوتاه

آخرین وضعیت شرکت‌های بورسی در مرداد

گزارش ماهانه تولید صنعتی با استفاده از اطلاعات شرکت‌های بورسی مردادماه ۱۴۰۰ توسط پژوهشکده پولی و بانکی منتشر شد. در خلاصه مدیریتی این گزارش آمده است: رشد مثبت شاخص تولید صنعتی در مردادماه بعد از ۱۴ ماه متوقف شد و رشد شاخص در این ماه نسبت‌به مدت مشابه سال قبل به محدوده صفر درصد رسید. نگاهی به رشد این شاخص در سه ماه اخیر نشان از روند نزولی رشد شاخص تولید صنعتی در ماه‌های اخیر دارد. برای دومین ماه متوالی رشد بخش صنعت تحت‌تاثیر محدودیت‌های تامین برق صنایع فولاد و سیمان قرار گرفت و رشد شاخص تولید صنایع فلزات اساسی و کانی‌های غیرفلزی تحت‌تاثیر این محدودیت‌ها در مردادماه نسبت‌به مدت مشابه به‌ترتیب به ۶/۸ و -۲/۴ درصد رسید. شاخص موجودی انبار در بخش صنعت در مردادماه افزایش موجودی انبار در این ماه را نشان می‌دهد. افزایش موجودی انبار بخش صنعت در سه‌ماه اخیر به‌همراه روند کاهشی رشد تولید می‌تواند نشانه‌هایی از کاهش بیشتر و رشد تولید در ماه‌های آتی باشد. بررسی وضعیت سودآوری شرکت‌های صنعتی نشان می‌دهد درحالی‌که سود اسمی شرکت‌ها در صنایع صادراتی مانند محصولات شیمیایی و فلزات اساسی در سه‌ماهه نخست ۱۴۰۰ نسبت‌به مدت مشابه سال قبل بیش از ۲۰۰ درصد رشد کرده و از تعداد شرکت‌های زیان‌ده این صنایع کاسته شده است، تعداد شرکت‌های زیان‌ده در صنایع تولیدکننده محصولات ضروری یعنی صنایع غذایی و صنایع دارویی افزایش داشته و رشد سود اسمی شرکت‌های این دو صنعت در سه ماهه اول ۱۴۰۰ نسبت‌به مدت مشابه به‌ترتیب ۱۶- و ۲۲ درصد بوده است.

قیمت گاز

در اروپا رکورد جدید زد

بهای معاملات گاز طبیعی اروپا در پی کاهش صادرات گاز روسیه به این منطقه و تشدید محدودیت عرضه، به رکورد بالایی صعود کرد. جولین هورو، مدیر شرکت مشاوره «انژی انرژی اسکن» گفت: «در شرایطی که ذخایر گاز اروپا درست چند هفته پیش از آغاز فصل گرمایش، حدود ۲۰ درصد پایین‌تر از میانگین فصلی مانده است، معامله گران به مسیریای عرضه گاز روسیه به اروپا و تقاضای زمستانی چشم دوخته‌اند. اروپا با کمبود عرضه در زمستان و آب‌وهوای شدیداً سردی روبه‌رو خواهد شد که ممکن است قیمت‌ها را به بیش از ۱۰۰ یورو به‌ازای هر مگاوات ساعت برساند. جریان گاز در ایستگاه مانلو در آلمان که گاز روسیه را از یک خط لوله ترانزیت مهم دریافت می‌کند، به پایین‌ترین حد خود در دو هفته گذشته رسید. حجم گاز در این مسیر از اواخر جولای کاهش پیدا کرد و پس از آتش سوزی در یک کارخانه گازپروم در روسیه که اوایل آگوست روی داد، کاهش بیشتری پیدا کرد. گازپروم اعلام کرد درخواست مشتریان اروپایی که گاز را از خط لوله یامال-اروپا دریافت می‌کنند که این سوخت را از طریق مانلو منتقل می‌کند، به‌طور کامل تامین خواهد کرد. همچنین قیمت گاز همزمان با افزایش هزینه مجوز کرین تحت سیستم تجارت آلودگی اتحادیه اروپا صعود کرده است، زیرا افزایش هزینه انتشار کرین، گاز که سوخت پاک‌تری به‌شمار می‌رود را برای تولید برق جذاب‌تر می‌کند.»
تحلیلگران گروه مالی سیتی در یادداشتی نوشتند: «انتظار می‌رود تقاضا در آسیا همچنان محموله‌های LNG را از دسترس اروپایی‌ها دور کند. تولید صنعتی در چین و هند، تقاضا برای تولید برق را به میزان قابل‌ملاحظه‌ای افزایش داده و عمده این برق با سوزاندن زغال سنگ تولید می‌شود، اما تقاضا برای گاز را هم تحت‌تاثیر قرار داده است. بازار منتظر نشانه‌هایی درباره زمان آغاز خط لوله نورد استریم ۲ از روسیه به آلمان است. جریان یافتن گاز از این مسیر می‌تواند محدودیت عرضه که در آستانه فصل زمستان وجود دارد را برطرف کند. براساس گزارش بلومبرگ، اپراتور نورد استریم ۲ روز دوشنبه در بیانیه‌ای اعلام کرد نخستین عرضه پیش از پایان سال آغاز خواهد شد، زیرا آخرین بخش احداث لوله در دست انجام است. گام بعدی متصل کردن بخش‌های دانمارک و آلمان این خط لوله است.»

چراغ قرمز در بورس

بازار سرمایه همچنان بر روند نزول در حرکت است، به‌طوری‌که شاخص کل بورس دیروز هم همانند روز یکشنبه روندی کاهشی داشت و بیش از ۱۴ هزار واحد کاهش پیدا کرد. به گزارش ایسنا، شاخص کل بورس دیروز با ۱۴ هزار و ۷۰۹ واحد کاهش به رقم یک میلیون و ۴۷۵ هزار واحد رسید. شاخص کل با معیار هم‌وزن هم ۶۰۵۹ واحد کاهش یافت و رقم ۴۴۴ هزار و ۶ واحد را ثبت کرد. معامله‌گران این بازار ۸۵۵ هزار معامله به ارزش ۶۳ هزار و ۷۵۰ میلیارد ریال انجام دادند. در معاملات دوشنبه ۱۴۲ نماد بورسی مثبت و ۲۶۲ نماد بورسی منفی بودند که از میان آنها صنایع پتروشیمی خلیج فارس، توسعه معادن و صنایع معدنی خاورمیانه، ملی صنایع مس ایران، مخابرات ایران، پالایش نفت اصفهان، فولاد مبارکه اصفهان و سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی نسبت‌به سایر نمادها بیشترین تاثیر منفی را روی بورس گذاشتند. فرابورس هم امروز روندی نزولی داشت؛ به‌طوری‌که شاخص کل این بازار با ۲۶۶ واحد کاهش رقم ۶۶۹ هزار و ۱۳۰ واحد را ثبت کرد. معامله‌گران این بازار ۶۹ هزار معامله به ارزش ۲۰۱ هزار و ۲۴۳ میلیارد ریال انجام دادند. در معاملات این بازار ۷۹ نماد مثبت و ۱۸۲ نماد منفی بودند که از میان آنها بیمه پاسارگاد، سرمایه‌گذاری صباتامین، پلیمر آریاساسول، فرابورس ایران، پتروشیمی تندگوین، سهامی ذوب‌آهن اصفهان و مدیریت انرژی امید تابان هور نسبت‌به سایر نمادها بیشترین تاثیر منفی را روی فرابورس گذاشتند.

مهدی عبداللهی
دبیر گروه اقتصاد

در روزهای اخیر سفر مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر عراق به‌همراه هفت‌وزیر، دبیر شورای عالی امنیت ملی و مقامات بلندپایه بانکی این کشور به ایران و اکش‌های مختلفی را در محافل خبری داخلی و منطقه به‌همراه داشته‌است. کارشناسان اقتصادی می‌گویند گرچه ممکن است موضوعات امنیتی دوطرفه و همچنین میان‌گیری عراق برای گفت‌وگوهای ایران و عربستان ازجمله موضوعات موردبحث دوطرفه باشد، اما از هرنظر باید این سفر را به فال نیک گرفت. کارشناسان روابط بین‌الملل نیز هدف از این سفر را تکمیل نتایج کنفرانس اخیر بغداد و بازگرداندن آرامش به منطقه می‌دانند. به اعتقاد آنان، عراق در حال بازگشت برای احیای جایگاه راهبردی خود در منطقه و بین کشورهای همسایه است. افزایش حجم مبادلات و رساندن آن به میزان ۲۰ میلیارد دلار، رایزنی عراقی‌ها برای افزایش میزان صادرات گاز و برق به این کشور، حل مشکل ویزا و لغو آن برای مسافرت‌های هوایی پس از اربعین، لایروبی مشترک از ارنود، گفت‌وگو درخصوص مطالبات دولت ایران از عراق، اتصال راه‌آهن دو کشور، افزایش حجم ترانزیت ایران از مسیر عراق، تامین برخی اقلام موردنیاز ایران از مسیر تجارت‌مجدد عراق، ایجاد شهرک‌های صنعتی مشترک و... و موضوعاتی هستند که کارشناسان و برخی فعالان اقتصادی می‌گویند در سفر اخیر مقامات عراقی موردبحث و پیگیری قرار گرفته‌است. بررسی‌ها نشان می‌دهد هدفگذاری ۲۰ میلیارد دلاری در تجارت کالا و خدمات ایران و عراق با تحقق مفاد توافقات اخیر قابل تحقق است. ظرفیت ۱۰ میلیارد دلاری برای صادرات کالای ایرانی به‌همراه ظرفیت ۴ تا ۵ میلیارد دلاری در صادرات خدمات فنی و مهندسی، ظرفیت ۴ تا ۴۵ میلیارد دلاری در صادرات گاز و برق در کنار درآمدهای ناشی از مسافرت‌ها و حضور زائران دو کشور در مکان‌های زیارتی و سیاحتی بخشی از این ظرفیت است. همچنین عراق می‌تواند با تسهیل فرآیند ترانزیت کالاهای ایرانی از مسیر این کشور به سوریه و... درآمدهایی کند. فعالان اقتصادی می‌گویند عراق در کنار صادرات کالاهای تولیدی خود، می‌تواند ۴ تا ۵ میلیارد دلار نیز در قالب «صادرات‌مجدد»، کالای موردنیاز ایران را از بازارهای جهانی تامین کند.

تجارت ۲۰ میلیارد دلاری در مسیر تحقق

کارشناسان و فعالان اقتصادی می‌گویند سفر مقامات بلندپایه عراقی و به‌ویژه حضور وزرای اقتصادی این کشور در این سفر را باید به فال نیک گرفت. حمید حسینی، عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق به «فرهیختگان» می‌گوید: «سفر آقای الکاظمی به تهران را باید به فال نیک گرفت چون نخست‌وزیر عراق به همراه ۷ تن از وزرا، دبیر شورای عالی امنیت ملی و مقامات بلندپایه بانکی این کشور به تهران آمده‌است.» درخصوص اینکه مفاد مورد بحث در سفر مقامات ایرانی به کشورمان چه بوده است؛ حسینی می‌گوید رساندن حجم مبادلات تجاری و همکاری‌های اقتصادی به سطح ۲۰ میلیارد دلار ازجمله موارد مورد بحث دوطرف بوده‌است. اتصال راه‌آهن دو کشور، تسهیل صدور ویزا از اربعین و افزایش ظرفیت حضور ایرانی‌ها در اربعین، لغو ویزای دوطرفه برای افزایش سفرها، حل مشکل مطالبات ایران از عراق و میان‌گیری بین ایران و عربستان ازجمله موضوعات مورد بحث در این سفر بوده‌است. ترانزیت به عراق، موضوعات امنیتی، تامین مواد غذایی ایران از عراق، لایروبی مشترک ارنود، ایجاد شهرک‌های صنعتی مشترک، برگزاری منظم کمیسیون‌های اقتصادی مشترک ازجمله موضوعاتی است که قبلاً مطرح شده و حسینی می‌گوید احتمالاً در این سفر نیز مورد پیگیری قرار گرفته‌اند. عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق معتقد است هر کدام از دو کشور اهدافی را در این سفر دنبال می‌کنند. عراقی‌ها در بین یک مثلث طلایی یعنی ایران، عربستان سعودی و ترکیه قرار دارند. بنابراین هر چه روابط این کشورها خوب باشد، ترکیه برای عراق هم آرامش و ثبات به ارمغان خواهد آورد. لذا عراق تلاش می‌کند نقش میان‌گیری را در روابط همسایگی بازی کند.

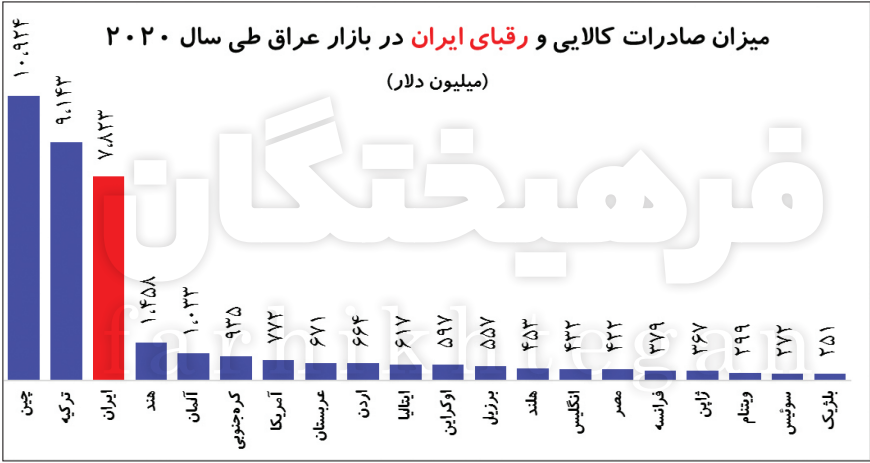
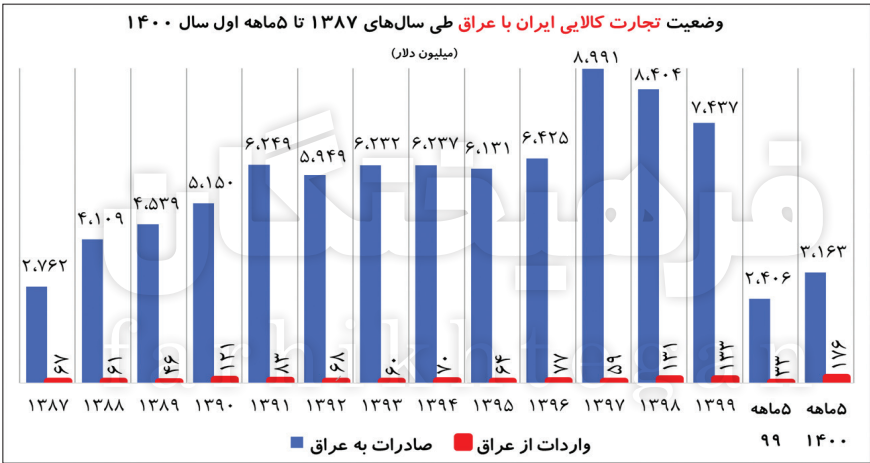
موضوع دیگری که برای عراقی‌ها مهم است، دریافت انرژی از ایران است. عراقی‌ها روزانه ۱۲۰۰ مگاوات برق و ۵۰ میلیون مترمکعب گاز از ایران وارد می‌کردند که با توجه به وضعیت نامساعد تولید برق و گاز در ایران، صادرات این دوا در برخی مقاطع قطع شده یا به حداقل رسیده‌اند. در مقابل عراقی‌ها می‌دانستند که یکی از بحث‌هایی که ایران انتظار دارد در مورد آن حرف زده شود، موضوع مطالبات ایران از این کشور است. این مطالبات که عمدتاً پول صادرات گاز است، موجب شد وزیر اقتصاد و رئیس بانک مرکزی این کشور در ایران بحث‌های مفصلی با بهتائیان خود داشته باشند. وی می‌گوید البته هنوز خبری از بحث‌های دوطرف درخصوص مسائل جزئی‌تر منتشر نشده است.

در حوزه همکاری‌های بانکی هم مساله مهم این است که ایران بتواند مطالبات قبلی خود را از این کشور وصول کند. این موضوع حتماً مورد گفت‌وگو قرار گرفته‌است. البته درخصوص مطالبات از دولت عراق مشکلات ناشی از تحریم و اشراف آمریکا روی سیستم بانکی عراق موجب خواهد شد که تا زمان رفع تحریم‌ها مطالبات ایران آزاد نشود. البته این موضوع فقط درخصوص ارزهای دولتی مصداق دارد و درخصوص بخش خصوصی چندان مشکلی برای انتقال ارز وجود ندارد، ارزهای صادراتی بخش خصوصی یا به

اقتصاد

ظرفیت مشترک اقتصادی در دسترس ایران و عراق چقدر است؟

قرار ۲۰ میلیارد دلاری

ظرفیت واردات ۵ میلیارد دلاری از عراق

نگاهی به حجم مبادلات تجاری ایران و عراق نشان می‌دهد حجم واردات ایران از عراق طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۵ماهه امسال چندان قابل توجه نبوده است. دلیل این موضوع هم مشخص است، با توجه به اینکه عمده صادرات عراق مربوط به نفت و مشتقات و فرآورده‌های آن بوده، ایران عملاً نمی‌تواند همانند کشورهای چین و ترکیه به دیگر شرکای عراق، از این کشور واردات داشته باشد. آمارها نشان می‌دهند در سال ۱۳۸۷ واردات ایران از عراق حدود ۶۷ میلیون دلار بوده که این میزان تا سال ۱۳۹۷ حول و حوش ۶۰ تا ۸۰ میلیون دلار در نوسان بوده‌است. اما در سال ۱۳۹۸ میزان واردات ایران از عراق به ۱۳۱، در سال ۹۹ به ۱۳۳ و در ۵ماهه ابتدایی امسال این میزان به ۱۷۶ میلیون دلار رسیده است. واردات ایران از عراق گرچه بسیار ناچیز بوده، اما واردات ۵ماهه امسال یک رکورد شکنی در نوع خود بوده و نسبت به ۵ماهه سال گذشته نیز رشد ۴۳۶ درصدی را نشان می‌دهد. در مجموع میزان واردات ۵ماهه امسال بالاترین رقم واردات در سال‌های پس از انقلاب اسلامی است. به نظر می‌رسد این افزایش واردات از عراق به‌واسطه اتفاقاتی است که پس از تحریم‌ها در روابط بانکی دو کشور رخ داده است، به‌طوری‌که با عدم وصول مطالبات گازی و برقی دولت از عراقی‌ها به‌واسطه تحریم‌ها، کشورمان تصمیم گرفته بخشی از واردات کالایی خود را از این کشور تامین کند.

سیدحمید حسینی، عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق در این خصوص به «فرهیختگان» گفت: «در سال‌های اخیر ما تلاش می‌کنیم یک بخش از کالاهای مورد نیاز کشورمان را از عراق تامین کند. عراق می‌تواند بخشی از کالاهای مورد نیاز ما را که از کشورهای حاشیه خلیج فارس تامین می‌کنیم، به ما بدهد. درواقع عراق می‌تواند علاوه بر کالاهای خود، به‌عنوان «تجارت‌مجدد»، کالاهایی را وارد کرده و در قالب صادرات مجدد به ایران صادر کند که در حال حاضر برخی کشورهای منطقه این نقش را برعهده دارند. برآورد ما این است که عراق می‌تواند سالانه ۴ تا ۵ میلیارد دلار کالا در قالب تجارت مجدد به ایران صادر کند.»

ظرفیت ۵ میلیارد دلاری صادرات خدمات مهندسی

همانطور که گفته شد یک هدف گذاری ۲۰ میلیارد دلاری برای روابط تجاری ایران و عراق ترسیم شده است. با توجه به اینکه در سال‌های اخیر ۸ تا ۹ میلیارد دلار از کالاهای غیرنفتی ایران به عراق صادر شده و با مدنظر قرار دادن این موضوع که تمرکز بیش از اندازه صادرات کالایی در یک یا چند کشور خودمی‌تواند مخاطراتی را برای نقشه تجاری ایران پیش بیاورد، حال این سوال مطرح می‌شود که چه زمینه‌ها و پتانسیل‌هایی برای رسیدن به هدف گذاری ۲۰ میلیارد دلاری و بالاتر از آن وجود دارد؟ یکی از این زمینه‌ها که هم شرکت‌های ایرانی ظرفیت فنی بالایی در آن دارند و هم عراق در مسیر بازاریابی است، موضوع افزایش صادرات خدمات فنی مهندسی است. در این خصوص سیدحمید حسینی، عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق در گفت‌وگو با «فرهیختگان» می‌گوید: «ما سالانه می‌توانیم ۴ تا ۵ میلیارد دلار صادرات خدمات مهندسی به عراق داشته باشیم. حدود ۸۰ شرکت ایرانی در عراق بیش از ۴ میلیارد دلار پروژه انجام داده‌اند. حسینی ادامه می‌دهد مطالبات این شرکت‌ها، خسارات وارده به آنها و تاخیرها هنوز تعیین تکلیف نشده و امیدواریم در این سفر این موارد هم تعیین تکلیف شده باشند، ضمن اینکه بازاریابی باید هرچه سریع‌تر شروع شود و شرکت‌های ایرانی بسیار علاقه‌مندند در روند بازاریابی عراق مشارکت داشته باشند. او می‌گوید در سال‌های اخیر برای حضور شرکت‌های ایرانی در عراق و صدور خدمات فنی

صورت حواله یا به صورت اسکناس یا از سوی صرافی‌ها اقدام می‌شود و لذا عمده مشکل با ارزهای دولتی است.

حسینی در ادامه می‌گوید در مذاکرات اخیر توافقات قبلی پیگیری شد. افزایش سطح تعاملات اقتصادی و بازرگانی یکی از این موضوعات بود. افزایش سطح مبادلات به ۲۰ میلیارد دلار که قبلاً هم توافق شده بود، ازجمله مهم‌ترین موارد مورد بحث بود. اتصال راه‌آهن ایران به عراق از راه شلمچه به بصره یکی دیگر از مواردی بود که به‌عنوان توافق طرفین اعلام شد. گفته شد که یکی از موارد مورد بحث، پیگیری رساندن حجم مبادلات اقتصادی دوطرفه به رقم ۲۰ میلیارد دلار بوده است. در نگاه اول تحقق این رقم رویایی به نظر می‌رسد، اما با کمی تامل خواهیم دید این رقم نزدیک به واقعیت و قابل تحقق است. حمید حسینی در این خصوص به «فرهیختگان» می‌گوید: «در حال حاضر ایران سالانه ۹ تا ۹ میلیارد دلار کالا به عراق صادر می‌کند که با صحبت‌ها و جلساتی که با طرف عراقی داشته‌ایم، این رقم می‌تواند تا ۱۰ میلیارد دلار افزایش یابد.» وی ادامه می‌دهد ایران سالانه حدود ۴/۵ میلیارد دلار گاز و برق به این کشور صادر می‌کند و ظرفیت صادرات فنی و مهندسی نیز به این کشور ۴ تا ۵ میلیارد دلار است. حضور زائران در مناسبت‌های مذهبی و گردشگری مذهبی نیز بخش دیگری است که می‌تواند برای هر دو طرف درآمندی هم داشته باشد. وی معتقد است عراق در حوزه تامین کالاهای وارداتی ایران می‌تواند جایگزین خوبی برای برخی کشورهای حوزه خلیج فارس باشد و سالانه ۴ تا ۵ میلیارد دلار از کالاهای موردنیاز ایران را از طریق صادرات مجدد تامین کند. مورد دیگری که حمید حسینی به آن اشاره می‌کند، بحث راه‌اندازی ترانزیت دوطرفه است. وی می‌گوید برای عبور ترانزیت به عراق، موضوعات امنیتی، تامین مواد غذایی ایران از عراق، لایروبی مشترک ارنود، ایجاد شهرک‌های صنعتی مشترک، برگزاری منظم کمیسیون‌های اقتصادی مشترک ازجمله موضوعاتی است که قبلاً مطرح شده و حسینی می‌گوید احتمالاً در این سفر نیز مورد پیگیری قرار گرفته‌اند. عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق معتقد است هر کدام از دو کشور اهدافی را در این سفر دنبال می‌کنند. عراقی‌ها در بین یک مثلث طلایی یعنی ایران، عربستان سعودی و ترکیه قرار دارند. بنابراین هر چه روابط این کشورها خوب باشد، ترکیه برای عراق هم آرامش و ثبات به ارمغان خواهد آورد. لذا عراق تلاش می‌کند نقش میان‌گیری را در روابط همسایگی بازی کند.

موضوع دیگری که برای عراقی‌ها مهم است، دریافت انرژی از ایران است. عراقی‌ها روزانه ۱۲۰۰ مگاوات برق و ۵۰ میلیون مترمکعب گاز از ایران وارد می‌کردند که با توجه به وضعیت نامساعد تولید برق و گاز در ایران، صادرات این دوا در برخی مقاطع قطع شده یا به حداقل رسیده‌اند. در مقابل عراقی‌ها می‌دانستند که یکی از بحث‌هایی که ایران انتظار دارد در مورد آن حرف زده شود، موضوع مطالبات ایران از این کشور است. این مطالبات که عمدتاً پول صادرات گاز است، موجب شد وزیر اقتصاد و رئیس بانک مرکزی این کشور در ایران بحث‌های مفصلی با بهتائیان خود داشته باشند. وی می‌گوید البته هنوز خبری از بحث‌های دوطرف درخصوص مسائل جزئی‌تر منتشر نشده است.

اما بررسی جایگاه ایران در بازار عراق نیز نشان می‌دهد عراقی‌ها در سال ۲۰۲۰ حدود ۳۳ میلیارد و ۲۰۵ میلیون دلار واردات داشته‌اند که چین با تامین نزدیک به ۱۱ میلیارد دلار و معادل ۳۳ درصد آن، رتبه اول را در بازار این کشور داشته است. ترکیه با ۱۴۳ میلیون دلار و سهم ۲۷/۵ درصدی و ایران با صادرات ۷ میلیارد و ۲۲۳ میلیون دلاری، در رتبه سوم قرار داشته و سهم ۲۳/۶ درصدی را در بازار واردات کالایی عراق داشته است. برای تصور اهمیت جایگاه سومی و حجم صادرات ایران به عراق کافی است بدانیم پس از ایران، کشورهای هند، آلمان، کره جنوبی، آمریکا، عربستان سعودی، اردن، ایتالیا، اوکراین، برزیل، هلند، انگلیس، مصر، فرانسه و ژاپن در رتبه‌های ۴ تا ۱۷ قرار دارند.

و مهندسی مشکلات زیادی پیش آمده که یکی از آنها، مشکل صدور ضمانتنامه است. این موضوع می‌تواند با گفت‌وگوی دوطرف حل شود که شاید در گفتمان اخیر مدنظر بوده باشد. عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق معتقد است صادرات ایران به کشور عراق همواره نمی‌تواند در سطح صادرات محصولات مصرفی نهایی باشد. در هر صورت این امر باید با روندی معقول و به‌سمت خدمات فنی مهندسی حرکت کند، به‌عنوان مثال بخش خصوصی ایران می‌تواند در عوض صادرات ماهی، دام و محصولات کشاورزی، به صادرات صنعت این محصولات روی بیاورد. با این کار صادرات تجهیزات صنعتی، کود شیمیایی، خوراک دام و شیلات و همچنین صادرات خدمات فنی و مهندسی افزایش چشمگیری خواهد یافت. حسینی در ادامه با ذکر این نکته که اقبال عمومی در عراق به خرید ماشین‌آلات و ابزار صنعتی از ایران بیشتر است، می‌گوید: «به دلیل ارائه سرویس و خدمات مناسب و به‌موقع از طرف ایران در مقایسه با کشورهای دیگر مانند چین، طرف عراقی تمایل دارد که خط تولید خود را از ایران تامین کند، بنابراین قطعاً باید سبب صادراتی خود به کشور عراق را متناسب با وضعیت صنعت و تولید آن کشور هماهنگ کنیم تا بتوانیم سریع‌تر از رقبای وارد بازار عراق شویم و به‌صورت مرحله‌به‌مرحله به آن کشور خدمات برسانیم تا به سطح صنعتی شدن برسد و از وضعیت کنونی خارج شود.» وی افزود: «در مسیر صنعتی‌سازی عراق، ایران ظرفیت بسیار مناسبی از جهت صادرات مواد اولیه، ارسال نیروی متخصص، تجهیزات و تکنولوژی دارد و ما باید مطابق با روند پیشرفت کشور عراق، صادرات خود به آن را نیز با شرایط تطبیق دهیم که این موضوع سبب حضور پایدارتر ایران در بازار عراق خواهد شد. با توجه به کیفیت خوب نیروهای متخصص ایرانی در حوزه‌های فنی، مدیریت، درمان و آموزش، فضای کشور عراق ظرفیت بسیار مناسبی در این زمینه خواهد بود و با شروع جدی‌تر بازاریابی و تئوسازی عراق، باید برای این ظرفیت برنامه‌ریزی مناسبی داشت.»

همکاری ۴/۵ میلیارد دلاری در برق و گاز

در کنار صادرات کالا و خدمات، صادرات گاز به عراق نیز از دیگر زمینه‌های همکاری دوجانبه است. در این زمینه سیدحمید حسینی، عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق به «فرهیختگان» می‌گوید یکی از موضوعات مورد بحث در سفر اخیر مقامات بلندپایه عراقی به ایران، موضوع دریافت انرژی از کشورمان است. حسینی ادامه می‌دهد عراقی‌ها روزانه ۱۲۰۰ مگاوات برق و ۵۰ میلیون مترمکعب گاز از ایران وارد می‌کردند که با توجه به وضعیت نامساعد تولید برق و گاز در ایران، صادرات این دوا در برخی مقاطع قطع شده یا به حداقل رسیده‌اند. شرکت گاز ایران اعلام کرده که میزان صادرات گاز در نیمه دوم امسال به ۸ میلیون مترمکعب کاهش پیدا خواهد کرد که این مورد کار را برای ارتقاء ها سخت‌تر می‌کند. با توجه به اینکه حدود ۴ هزار مگاوات از گاز موردنیاز ایران به‌واسطه تولید برق عراق از ایران تامین می‌شود و در کوتاه‌مدت جایگزینی این نیاز امکان‌پذیر نیست و جایگزین کردن سوخت‌های دیگر هم برای عراق دشوار است و مخاطراتی مانند افزایش آلودگی‌ها را به‌همراه دارد، یکی از اهداف حضور وزرای عراقی در سفر این بوده که تلاش کنند ایران قانع شود صادرات برق و گاز را افزایش دهد اما آمارهایی که از سوی مسئولان نفت و نیروی ایران اعلام شده نشان می‌دهد ایران روزانه حداقل ۱۰ میلیون دلار صادرات گاز به عراق دارد که این رقم در سال ۴۵/۲ میلیارد دلار می‌رسد. ارزش صادرات برق ایران به عراق نیز ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون دلار در سال است. به‌عبارتی تا قبل از افزایش معضلات صنعت برق و گاز ایران و خاموشی‌های اخیر، ایران سالانه تا ۵/۲ میلیارد دلار ظرفیت صادرات برق و گاز به عراق داشته است.

ظرفیت عظیم ۵/۵ میلیون زائر

در سال‌های اخیر رویداد عظیم پیاده‌روی اربعین با بازتاب‌های بین‌المللی‌ای که داشته، تبدیل به یک فرا رویداد بی‌مثال در جهان شده است. از این منظر تصور آثار اقتصادی برای این اجتماع عظیم انسانی بسیار سخت است، اما طبق بررسی‌های آماری، در سال‌های اخیر و تا قبل از شیوع کرونا، در کنار سفر نزدیک به سه میلیون زائر ایرانی در اربعین به ثنیت‌عالیات و در مجموع سفر سالانه سه تا چهار میلیون زائر ایرانی (مجموع اربعین و سایر ایام سال) به عراق، تعداد زائران و گردشگران عراقی واردشده به ایران نیز از حدود ۱/۵ میلیون نفر در سال ۹۴ به حدود ۲/۶ میلیون نفر در سال ۹۸ رسیده است. بر این اساس طی سه سال‌های ۹۴ تا ۹۸ میلادی ایران ظرفیت فنی سالانه ۵/۵ میلیون زائر ایرانی و عراقی به دو کشور مسافرت کرده‌اند که همین امر در کنار جنبه‌های معنوی، خود محرک توسعه بخش گردشگری دوشور نیز هست. عضو هیات رئیسه اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق به «فرهیختگان» می‌گوید بحث ویزای اربعین، ویزای زیارتی و ویزای تجاری و کاری ازجمله موارد بحث در سفر اخیر مقامات عراقی به ایران بوده است. حسینی ادامه می‌دهد بعد از اینکه عراق ۲۷ کشور لغو ویزا و اعلام کرد شهروندان این کشورها می‌توانند بیابند در فرودگاه ویزا دریافت کنند، انتظار می‌رفت ایران هم در این زمینه اقدام کند. سه ماه پیش وزارت خارجه ایران حذف ویزا با عراق را مصوب کرده بود. در سفر اخیر هیات عراقی، آنها با این تصمیم ایران موافقت کردند و امیدواریم این موضوع اجرایی شود.